

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Знання – результат процесу пізнання діяльності, її перевірене суспільною практикою і логічно упорядковане відображення в свідомості людини. Знання – категорія, яка відбиває зв'язок між пізнавальною і практичною діяльністю людини. Знання виявляються в системі понять, суджень, уявлень та образів, орієнтовних основ діяльності тощо, яка має певний обсяг і якість. Знання можливо ідентифікувати тільки, коли вони проявляються у вигляді вмінь виконувати відповідні розумові або фізичні дії.

Основою у процесі оцінювання знань є рівень знань.

Рівні сформованості знань щодо змісту навчального елемента:

ознайомчо-орієнтований – особа має орієнтоване уявлення щодо понять, які вивчаються, здатна відтворювати формулювання визначень, законів тощо, вміє вирішувати типові завдання шляхом підставлення чисельних даних;

понятійно-аналітичний – особа має чітке уявлення та поняття щодо навчального об'єкта, здатна здійснювати смислове виділення, пояснення, аналіз, перенесення раніш засвоєних знань на типові ситуації;

продуктивно-синтетичний – особа має глибоке розуміння щодо навчального об'єкта, здатна здійснювати синтез, генерувати нові уявлення, переносити раніш засвоєні знання на нетипові, нестандартні ситуації.

Уміння – здатність особи виконувати певні дії при здійсненні тієї чи іншої діяльності на основі відповідних знань.

Уміння поділяються за видами:

предметно-практичні – уміння виконувати дії щодо переміщення об'єктів у просторі, зміну його форми, тощо. Головну роль у регулюванні предметно-практичних дій виконують перцептивні образи, що відображають просторові, фізичні та інші властивості предметів і забезпечують керування робочими рухами відповідно до властивостей об'єкта та завдань діяльності;

предметно-розумові – уміння щодо виконання операцій з розумовими образами предметів. Ці дії вимагають наявності розвиненої системи уявлень і здатність до розумових дій (наприклад, аналіз, класифікація, узагальнення, порівняння тощо);

знаково-практичні – уміння щодо виконання операцій зі знаками та знаковими системами. Прикладами цих дій є письмо, прокладання курсу по карті, одержання інформації від пристроїв тощо;

знаково-розумові – уміння щодо розумового виконання операцій зі знаками та знаковими системами. Наприклад, дії, що є необхідні для виконання логічних та розрахункових операцій. Ці дії дозволяють вирішувати широке коло задач в узагальненому вигляді.

Навички – дії, що виконуються при здійсненні певної діяльності, котрі завдяки численним повторенням стають автоматичними і виконуються без свідомого контролю.

Якість знань визначається характеристиками, які взаємопов'язані між собою та доповнюють одна одну:

повнота знань – кількість знань, визначених навчальною програмою;

глибина знань – усвідомленість існуючих зв'язків між групами знань;

гнучкість знань – уміння застосовувати набуті знання у стандартних і нестандартних ситуаціях; знаходити варіативні способи використання знань; уміння комбінувати новий спосіб діяльності із вже відомих;

системність знань – усвідомлення структури знань, їх ієрархії і послідовності, тобто усвідомлення одних знань як базових для інших;

міцність знань – тривалість збереження їх в пам'яті, відтворення їх в необхідних ситуаціях.

Оцінювання знань – визначення й вираження в умовних одиницях (балах), а також в оцінних судженнях викладача знань, умінь і навичок студентів відповідно до вимог навчальних програм.

Критерії оцінювання – це ті положення, врахування яких є обов'язковим при виставленні тієї чи іншої оцінки.

Об'єктом оцінювання знань і умінь студентів є програмний матеріал з відповідних навчальних дисциплін різного характеру і рівня складності, засвоєння якого, відповідно, перевіряється під час поточного і підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять. Поточний контроль застосовується з метою перевірки знань з окремих складових навчальної програми з даної дисципліни, а саме – матеріалу, викладеного на лекціях; питань, розглянутих та обговорених на семінарських (практичних, лабораторних, індивідуальних) заняттях та матеріалу, опрацьованого самостійно.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння і засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал.

Форми та методи поточного контролю визначаються кафедрами.

Підсумковий контроль включає семестрову атестацію та атестацію здобувачів вищої освіти.

Семестрова атестація проводиться у формах семестрового екзамену або семестрового заліку з конкретної навчальної дисципліни.

Семестровий екзамен – це форма підсумкової атестації засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр.

Семестровий залік – це форма підсумкової атестації, що полягає в оцінці засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт на практичних, семінарських заняттях та під час самостійної роботи) з навчальної дисципліни за семестр.

Атестація здобувача вищої освіти – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентостей вимогам стандартів вищої освіти.

II. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Ефективність усього процесу педагогічного оцінювання залежить від його об'єктивності. Оцінка за успішність не повинна залежати від тих чи інших особливостей поведінки студентів або особистих непорозумінь з викладачами. Об'єктивне оцінювання означає суворе дотримання встановлених норм і критеріїв оцінки, її вмотивованості та обґрунтованості, а також врахування ступеню навченості, тобто повноту, глибину, ґрунтовність, систематичність знань.

Форми і методи проведення контрольних заходів та критерії оцінювання виконання того чи іншого завдання поточного або підсумкового контролю визначаються кафедрою, включаються до робочих програм навчальних дисциплін і доводяться до відома студентів на початку семестру.

Критерії комплексного оцінювання повинні доводитись до студентів на початку вивчення навчальної дисципліни.

Критеріями оцінювання можуть бути:

а) при усних відповідях:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладення матеріалу, культура мовлення;
- впевненість, емоційність та аргументованість відповіді;
- здатність аналізувати, уміння робити порівняння та висновки.

б) при виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, систематичність, логічна послідовність викладення матеріалу;
- наявність аналітичних міркувань, порівнянь та висновків;
- акуратність оформлення письмової роботи;
- застосування при підготовці матеріалу комп'ютерної техніки, різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо).

Для визначення ступеню оволодіння навчальним матеріалом із подальшим його оцінюванням рекомендується застосовувати наступні рівні досягнень студентів.

Найвищий рівень: студент вільно володіє навчальним матеріалом, успішно розв'язує завдання підвищеної складності, аргументовано висловлює свої думки, виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань, при виконанні самостійної роботи.

Високий рівень: студент володіє навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни, здатний вільно його аналізувати та формулювати висновки, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень: студент володіє достатнім обсягом навчального матеріалу за програмою навчальної дисципліни, здатний його аналізувати та робити висновки, проте допускає суттєві неточності.

Посередній рівень: студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє

використовувати знання в стандартних ситуаціях, проте не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків.

Низький задовільний рівень: студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, не здатний його самостійно аналізувати та робити висновки, проте виконання завдань задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.

Незадовільний рівень: студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

Незадовільний рівень з обов'язковим повторним вивченням: студент не володіє навчальним матеріалом.

Кожну оцінку рівня досягнень студента викладач повинен аргументовано умотивувати.

Після завершення підсумкової атестації з дисципліни оцінка студента із засвоєння дисципліни за 100-бальною шкалою (також й оцінки за виконання іншого виду навчальної роботи) переводиться у національні оцінки ("Відмінно", "Добре", "Задовільно", "Незадовільно") та оцінки ЄКТС («А», «В», «С», «D», «E», «FX», «F»).

Результати складання заліків оцінюються за національною двобальною шкалою: "Зараховано" чи "Не зараховано" та відповідними оцінками ЄКТС.

Встановлюється порядок перерахунку показників нормованої 100-бальної шкали оцінювання в традиційну 4-бальну шкалу та європейську шкалу ECTS:

Показник	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS
90-100	зараховано	5 (відмінно)	A (відмінно)
82-89		4 (добре)	B (дуже добре, вище за середнє, але з деякими помилками)
75-81			C (добре, з декількома суттєвими помилками)
68-74		3 (задовільно)	D (посередньо, зі значними недоліками)
60-67			E (виконання задовольняє мінімуму критеріїв оцінки)
35-59	не зараховано	2 (незадовільно)	FX (незадовільно, з можливістю повторного складання)
1-34			F (незадовільно, з обов'язковим повторним вивченням)